

M. Assumpció Vilà i Planas

INFORME DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI EMMARCADA EN EL PROGRAMA DE VISITES ALS BARRIS CORRESPONENT AL TURÓ DE LA PEIRA

Justificació de l'actuació

La síndica de greuges de Barcelona desenvolupa el Programa de visites als barris de la ciutat de Barcelona des de l'any 2013, amb la finalitat de conèixer de primera mà la realitat dels barris en allò que afecta l'ocupació i el manteniment de l'espai públic, els equipaments públics, la mobilitat i l'accessibilitat, entre d'altres, per tal de contextualitzar així les queixes rebudes que afecten directament la qualitat de vida del veïnat.

La missió encomanada pel Consell Municipal a la síndica de greuges de Barcelona és la defensa dels drets fonamentals i les llibertats públiques dels veïns i veïnes de la ciutat i, per extensió, que l'actuació municipal s'ajusti a les normes de bon govern comunament acceptades. Amb aquesta finalitat, la síndica de greuges pot supervisar l'activitat de l'Administració municipal, especialment pel que fa als continguts de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

El conjunt de la ciutat i els diferents barris que la formen són l'espai col·lectiu que pertany a tota la ciutadania, on transcorre la vida quotidiana i on en gran mesura es desenvolupen les relacions socials, comercials i de lleure. Les autoritats municipals, com a responsables del disseny i l'organització de la ciutat, han de poder garantir l'equilibri, l'harmonia i la cohesió del conjunt social.

En el marc del Programa de visites als barris, la síndica va informar al seu moment la Regidoria del Districte de Nou Barris de la visita als barris de Prosperitat i Verdum, ambdues l'any 2019.

Per dur a terme aquestes visites, s'estableix contacte amb entitats del barri i col·lectius implicats, i especialment amb les respectives associacions de veïns i veïnes. En aquesta ocasió s'han tingut en compte les característiques pròpies del Turó de la Peira, nascut entre les dècades dels anys cinquanta i seixanta del segle passat, amb la voluntat de donar resposta a la urgent necessitat d'habitatge que hi havia en aquell moment. El barri, situat en un dels set turons que envolten el pla de Barcelona, comptava l'any 2019 amb una població de 15.825 habitants, la quotidianitat dels quals ha estat marcada en les darreres dècades pel procés de construcció de nous habitatges i reformes, generades a partir del mal estat del ciment alumínic de nombrosos edificis d'habitatges.

Relat de la visita

La visita de la síndica de greuges al barri del Turó de la Peira es realitza el dia 7 de juliol de 2021, a partir de les 10 h.

El punt de trobada és la seu de l'Associació de Veïns i Veïnes del Turó de la Peira (AVV), al passeig Peira, 37.

La visita s'inicia amb una reunió al local de l'entitat i posteriorment es realitza un recorregut pel barri, en el qual es mostren les qüestions exposades.

Aquesta resolució s'emmarca dins el compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), d'acord amb la Mesura de Govern sobre l'Estratègia d'Impuls de l'Agenda 2030, concretament amb l'objectiu 11, aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

Des de l'AVV es manifesta que durant molts anys han centrat bona part dels seus esforços en el problema de l'**habitatge amb l'aluminosi**, que ha afectat nombrosos edificis del barri. Es van construir 8 blocs nous, i en els altres que estaven afectats, s'ha optat per rehabilitar-los, malgrat que el veïnat hauria preferit que es construïssin de nou.

L'AVV demana que es facin periòdicament inspeccions als habitatges, per tal que es pugui determinar el seu estat de conservació. Anteriorment, es feien reunions entre el veïnat i representants municipals per tractar sobre els habitatges afectats, reunions que s'han deixat de fer.

Afegeixen també que caldria controlar els habitatges de promocions públiques, que es venen al mercat privat.

La qüestió que actualment preocupa força a l'entitat i al veïnat són les dificultats existents i els endarreriments constants per a la construcció i posada en funcionament d'un **casal de gent gran**. S'havia consensuat amb l'anterior regidora del Districte, la construcció en un solar, d'habitatges, un casal de gent gran, un centre de serveis socials i un local social per a l'AVV. Mostren a la síndica l'espai on s'hauria d'ubicar el casal d'avis, al carrer de Besiberri, el qual estaria a punt per començar l'obra atès que ja hi ha els fonaments i les bases dels pilars per a la construcció, una vegada ja construïts els habitatges.

Es van estar treballant amb BIMSA diferents projectes, fins que se'n va aprovar un, de forma que a finals de 2019 tot estava a punt per iniciar la construcció, atès que se'ls va informar que el projecte estava adjudicat i que hi havia diners per a l'obra. L'any 2020, però, els van informar que no hi havia disposició econòmica per a la seva realització i s'emplaçava al PAM-PAD (Programa d'actuació municipal - Programa d'actuació de districte) i al Pla de barri. El casal de gent gran, però, no va ser recollit en cap dels dos documents resultants.

Per aquest motiu, l'entitat ha emprès diferents accions, com diverses reunions amb representants del Districte de Nou Barris. També ha tractat el tema amb la Coordinadora d'Associacions de Veïns i Entitats de Nou Barris, i amb aquesta es va traslladar la qüestió a la FAVB (Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona), per tal de fer pública la demanda del barri. També s'ha demanat cita amb l'alcaldeessa per abordar aquesta qüestió.

L'Associació de Veïns i Veïnes del Turó de la Peira vol que el projecte del casal de gent gran, el qual s'ha aprovat en tres ocasions al Consell de Barri, es concreti aquesta legislatura, donada la necessitat del recurs al barri, així com el compromís municipal adquirit al seu moment.

En relació amb altres equipaments, mostren la seva satisfacció respecte de **Can Basté (Centre Cívic) i Les Basses (Espai Jove)** per la tasca que desenvolupen al barri, ja que el promou la fotografia el primer, i la música el segon. Can Basté està gestionat per entitats del barri i Les Basses per una empresa.

No obstant això, els preocupa el fet que el **Centre de Serveis Socials (CSS)** que havia estat ubicat al mateix edifici de Les Basses va ser traslladat fora del barri, moment des del qual els veïns i veïnes reclamen que torni a haver-hi un CSS ubicat de forma cèntrica al Turó de la Peira. També comenten que l'atenció professional al CSS que els correspon és bona però que hi ha molt pocs recursos per a les necessitats de la gent que s'hi dirigeix, fet que genera lectures equivocades sobre la destinació dels recursos públics.

M. Assumpció Vilà i Planas

Troben a faltar la participació del veïnat en els serveis socials o com a mínim l'escolta. Posen com a exemple que amb el CAP, en l'àmbit de la salut, es mantenen reunions trimestrals amb el veïnat, fet que és impensable amb els serveis socials.

Mostren la seva inquietud pels efectes que la pandèmia de la Covid-19 està tenint al barri. Al principi a Can Basté es repartien àpats, uns 600 diàriament, però serveis socials no estava present a les reunions per ajudar a la seva distribució i organització. Creuen que des del CSS s'hauria de col·laborar amb la gestió del repartiment d'aliments, ja que des de les entitats no tenen elements per determinar com s'ha de fer.

En matèria de **centres educatius**, exposen el seu malestar per l'Escola Turó, tant pel que fa al deplorable estat de manteniment de l'edifici, molt antic i ple d'humitats, com per la poca diversitat d'alumnat que hi ha, cosa que origina una segregació educativa.

Quant a equipaments per a gent gran, a part de l'esmentada necessitat del casal de gent gran que reclama l'AVV, posen de manifest la inexistència de **residències públiques per a persones grans**. La més propera es troba al barri de Porta, depèn de la Generalitat de Catalunya i té una llarga llista d'espera.

El Centre Esportiu Municipal (CEM) Turó de la Peira és ben valorat atès que constitueix una gran millora per a la qualitat de vida del veïnat, i també pel seu disseny innovador i sostenible, malgrat que hi ha plantes de la façana que no tenen manteniment suficient.

En relació amb el **Parc del Turó de la Peira**, sobre el qual es va fer un procés participatiu a través de la Plataforma Decidim, consideren que és necessària una remodelació per tal de fer més adient el seu ús a les persones grans, amb aparells de gimnàstica, i a infants, amb espais adequats. A més, opinen que hi ha manca de vigilància, motiu pel qual en determinats horaris es genera una situació d'inseguretat i no se'n fa prou ús. En aquest sentit, també troben contradictori que el parc, a l'estiu, es tanqui sobre les 21 h, quan l'obertura es podria allargar durant més temps.

Com que es tracta del pulmó verd del barri, expliquen que és molt utilitzat, però també que se'n fa un manteniment insuficient, tant pel que fa a la vegetació com pel que fa al mobiliari urbà o altres elements presents al parc.

Una altra qüestió que plantegen és l'obra de remodelació que s'ha de fer a l'*embut* que es genera en la **confluència del carrer Beret amb el carrer Vila-seca**. En aquella obra, cal posa-hi un **ascensor** per salvar el desnivell existent, per tal de facilitar així els desplaçaments a peu pel barri. Se'ls havia informat que les obres s'iniciarien el mes de setembre de 2021 però darrerament se'ls ha comunicat que s'iniciaran a finals de l'any 2022.

L'existència de les **escales del passatge Matagalls**, que comuniquen el passeig de Fabra i Puig amb els carrers Vall d'Ordesa i Travau, genera molts inconvenients per als desplaçaments a peu, tant per a les persones grans com per a les persones amb discapacitat o els veïns i veïnes que porten infants en cotxet o que carreguen amb les compres. Per aquest motiu, es van demanar unes escales mecàniques que es van aprovar a l'anterior legislatura. Després, però, se'ls ha informat que no es realitzarien perquè no s'havien pressupostat, atès que no hi passava un volum important de gent. Igual que amb el casal de gent gran, la necessitat de les escales mecàniques en

aquest espai ha estat aprovada en tres ocasions al Consell de Barri del Turó de la Peira.

Al mateix passatge hi ha una caseta amb transformador que s'ha incendiat en diverses ocasions i creuen que seria necessari suprimir-la o canviar-ne la ubicació, tant pel que fa a la seguretat com pel que fa a la visibilitat en l'espai.

Sobre la **convivència** al barri, exposen la seva preocupació per grups de persones que fan molt soroll a l'espai públic, especialment a les nits, en horari de descans. Expliquen que aquestes mateixes persones fan una ingesta important de begudes alcohòliques, i pensen que també generen violència masculista. Actualment hi ha dos agents cívics que van incidint en els punts amb més dificultats.

En matèria de **seguretat**, posen en relleu la importància de la Taula de Seguretat, en què participa l'AVV de forma conjunta amb representants del Districte i dels cossos de seguretat, tant Guàrdia Urbana com Mossos d'Esquadra.

En l'àmbit de la **neteja**, es manifesta que el barri en general està brut. Exposen que manquen papereres i que aquestes estan sempre tan plenes que, quan arriben al límit de la seva capacitat, les escombraries cauen a terra i s'escampen. A més, quan una paperera es trenca, es retira, en lloc de ser reposada.

Així mateix, els contenidors d'escombraries no es netegen per sota quan es buiden, i en alguns d'ells, s'hi acumulen deixalles que generen pudors i taques al terra. Exposen que l'empresa que té adjudicada la tasca hauria de netejar els contenidors per dins i per fora, però no ho fa. També diuen que els camions de recollida haurien de portar dos treballadors i sols en porten un, per la qual cosa incompleixen el contracte.

Creuen que és necessari que s'escombrin més els carrers i que s'hi faci *baldeig*, perquè el que s'hi fa ara és insuficient donat l'intens ús de l'espai públic al barri. Actualment amb les actuacions amb mànega s'està afectant alguns comerços, ja que els entra l'aigua i les restes. Afegeixen que els entorns de l'ambulatori, un espai que hauria d'estar especialment cuidat, no estan nets.

Cal afegir que en el decurs de la visita al barri s'observen, efectivament, papereres aïllades i desbordades, així com entorns de contenidors d'escombraries especialment bruts.

Es valora molt positivament la ubicació del punt verd, per la seva centralitat al barri i per la seva accessibilitat.

Pel que fa a les **relacions amb el Districte de Nou Barris**, diferencien les mantingudes amb la figura del tècnic o tècnica de barri, una figura que es mostra propera i és receptiva a les seves peticions, de les dels òrgans polítics o gerencials, que no consideren satisfactòries, per la manca de pressupost per a les necessitats que el veïnat exposa, així com per la manca d'escolta. En aquest sentit, expliquen que per les festes de Nadal es va organitzar una fira al Parc del Turó de la Peira amb un espectacle de llums i so. Per fer-lo possible, comptaven amb equips generadors d'electricitat amb un gran impacte ambiental en un entorn que cal preservar. No es va informar prèviament el veïnat d'aquest projecte, el qual no implicava cap millora ni per als veïns i veïnes ni per als comerciants del barri. Finalment, però, es va aconseguir aturar.

Com a aspectes positius es destaquen:

- El Centre Cívic Can Basté i l'Espai Jove Les Basses, ben valorats per la tasca cultural que s'hi desenvolupa i la contribució al llegat històric del barri.

M. Assumpció Vilà i Planas

- La bona connexió que possibilita el transport públic, tant amb la resta de la ciutat com a l'interior del barri.
- El Centre d'Atenció Primeria Turó, que consideren molt ben dotat.
- L'ascensor del carrer de Canfranc.
- L'existència i ubicació del Punt Verd.
- El CEM per a la contribució a la qualitat de vida al barri i pel seu disseny innovador.
- La gestió de l'espai públic, que ha permès que es vagin guanyant zones verdes al barri.

Consideració final

Un cop feta la visita, tenint en compte els aspectes observats i els comentaris realitzats per l'Associació de Veïns i Veïnes del Turó de la Peira, la síndica destaca com a aspectes a millorar per part del Districte de Nou Barris, els següents:

- Atendre el veïnat en la seva demanda del Casal de Gent Gran i determinar de forma fefaent quan es portaran a terme les obres al respecte.
- Revisar l'estat de manteniment de l'Escola Turó, per tal d'activar les actuacions necessàries, així com valorar amb la comissionada d'Educació les actuacions a desenvolupar davant de la possible segregació escolar al barri.
- Implementar les actuacions de millorar necessàries al Parc del Turó de la Peira i entorns.
- Dimensionar amb l'IMSS la necessitat d'un nou CSS al barri i, si escau, que se'n pugui preveure la seva planificació, així com intermediar per tal de promoure les relacions entre els serveis socials i la xarxa veïnal.
- Realitzar un seguiment i control exhaustiu de la neteja al barri, per tal d'introduir les mesures correctives necessàries.
- Revisar i impulsar l'actuació per salvar els desnivells, amb les mesures tècniques adients, al passatge Matagalls i a la confluència del carrer Beret amb el carrer Vila-seca.
- Seguir avançant en qualitat democràtica, pel que fa a l'escolta i la participació del veïnat, per part del Districte de Nou Barris.

D'aquestes consideracions s'informarà la Regidoria del Districte de Nou Barris, per tal que siguin tingudes en consideració a l'hora de definir l'acció de govern i millorar la situació del barri en els aspectes comentats. Aquest fet serà posat en coneixement de l'entitat veïnal que ha acompanyat la síndica en la visita.

De la present actuació d'ofici, també se'n donarà compte al Consell Plenari en l'informe anual complementari.

Barcelona, 28 de juliol de 2021